

Asia: OKM/10/040/2017

Monikielisyys vahvuudeksi - Selvitys Suomen kielivarannon tilasta ja tasosta. Ehdotukset kielikoulutuksen kehittämiseksi

1. Selvittäjä ehdottaa, että Tilastokeskus muuttaa kielitaidon tilastointia niin, että henkilö voi äidinkieltensä lisäksi ilmoittaa väestörekisteriin muita kotikieliä.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Puolletaan ehdotusta.

Perustelut

Selkeyttää kaksi- tai useampikielisten asemaa.

2. Selvittäjä ehdottaa, että koulutuksen järjestäjät kehittävät yhteistyössä työ- ja elinkeinoelämän kanssa toimenpiteitä, joilla voidaan nykyistä paremmin tunnistaa opiskelijoiden kielivaranto ja hyödyntää sitä työelämässä.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Puolletaan ehdotusta.

Perustelut

Edellyttää asian huomioimista koulutuksen järjestäjän resursoinnissa.

3. Selvittäjä ehdottaa, että A1-kieli varhennetaan alkamaan viimeistään ensimmäisen opintovuoden kevätlukukaudella. Varhentamiseen varataan tarvittava lisäys vähimmäistuntimäärään.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Muu näkemys

Perustelut

Olisi hyvä lisätä kielten opetuksen tuntimäärää. Opintojen mahdollisessa aikaistamisessa on huolehdittava siitä, että opetusta antavat pätevät kieltenopettajat.

4. Selvittäjä ehdottaa, että A1-kielivalinnaksi suositellaan pääsääntöisesti muuta kuin englantia.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Puolletaan ehdotusta.

Perustelut

-

5. Selvittäjä ehdottaa, että valinnainen A2-kieli varhennetaan alkamaan 3. luokalta, ja se on pääsääntöisesti englanti.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Muu näkemys

Perustelut

Olisi hyvä lisätä kielten opetuksen tuntimäärää. Opintojen mahdollisessa aikaistamisessa on huolehdittava siitä, että opetusta antavat pätevät kieltenopettajat.

6. Selvittäjän vaihtoehtoisen ehdotuksen mukaan oppilaiden yhdenvertaisia mahdollisuuksia kieltenopiskeluun parannetaan velvoittamalla kunnat laajentamaan oppilaiden mahdollisuuksia valita A-kielen oppimääränä myös muita kieliä kuin englantia. Opetuksen järjestämisessä hyödynnetään alueellisia yhteistyömuotoja ja verkko-opetusta.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Puolletaan ehdotusta.

Perustelut

On huolehdittava siitä, että opetusta antavat pätevät kieltenopettajat.

7. Selvittäjän ehdotuksen mukaan lukion rakennetta kehitetään niin, että se mahdollistaa joustavan, pitkäjänteisen ja monipuolisen kieltenopiskelun hyödyntämällä oppiainerajat ylittäviä oppimiskokonaisuuksia.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Muu näkemys

Perustelut

Opetussuunnitelman mukaiset kurssit (pakolliset, syventävät, soveltavat) tulee tarjota ensin. Oppiainerajat ylittävät kurssit voidaan tarjota tämän jälkeen, kunhan ainakin yksi vastuopettaja on pätevä kieltenopettaja. Lisäksi tulee varmistaa resurssien riittävyys.

8. Selvittäjän ehdotuksen mukaan suullisen kielitaidon koe otetaan osaksi vieraiden kielten ja toisen kotimaisen kielen kokeita ylioppilastutkinnoissa. Kehittyvää teknologiaa hyödynnetään kokeen toteutuksessa.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Puolletaan ehdotusta.

Perustelut

Päteville kieltenopettajille maksettavasta korvauksesta ja resursoinnista sovittava.

9. Selvittäjän ehdotuksen mukaan Opetushallitus kehittää yhdessä opetuksen/koulutuksen järjestäjien kanssa tapoja tunnistaa, tukea ja hyödyntää monikielisyyttä nykyistä paremmin oppijoiden, koulun ja paikallisyhteisön vahvuutena.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Muu näkemys

Perustelut

Ensin selvitettävä tarkemmin selvityksen tekemisen tapa ja tarvittavat resurssit.

10. Selvittäjän ehdotuksen mukaan koulujen kielitietoista toimintaa vahvistetaan täydennyskoulutuksella siten, että jokaisella opetuksen järjestäjällä on riittävä määrä kielitietoisen opetuksen asiantuntijoita.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Puolletaan ehdotusta.

Perustelut

-

11. Selvittäjän ehdotuksen mukaan oppilaitokset tarjoavat eri asteilla kieliin erilaisia polkuja: kielikerhoja, pelillistämistä ja muita digitaalisten sovellusten tarjoamia mahdollisuuksia.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Muu näkemys

Perustelut

On huolehdittava siitä, että opetusta antaa pätevät kieltenopettajat eikä esim. kerho-ohjaajat.

12. Selvittäjän ehdotuksen mukaan kehitetään toiselle asteelle mallit in- ja nonformaalisti opitun osaamisen tunnustamiselle.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

-

Perustelut

-

13. Selvittäjän ehdotuksen mukaan selvitetään mahdollisuudet lukion ja vapaan sivistystyön oppilaitosten yhteistyölle ja Yleisten kielitutkintojen kehittämiseksi vastaamaan tarpeeseen ”toisen asteen Ykinä”.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Muu näkemys

Perustelut

Tutkintojen tulee aina olla valtakunnallisesti hyväksytyjä.

14. Selvittäjän ehdotuksen mukaan ammatillisessa koulutuksessa lisätään muilla kuin kotimaisilla kielillä annettavaa tutkintokoulutusta ja vahvistetaan kieliopintojen roolia kaikessa koulutuksessa.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Puolletaan ehdotusta.

Perustelut

On huolehdittava siitä, että opetusta antavat pätevät kieltenopettajat. Ehdotus ei kuitenkaan riitä ratkaisemaan haasteita, joita ammatillisesta koulutuksesta

15. Selvittäjän ehdotuksen mukaan Kansallinen arviointikeskus (Karvi) toteuttaa vuoden 2020 jälkeen arvioinnin ammatillisen koulutuksen reformin vaikutuksista yhteisten tutkinnon osien ml. kielten opiskeluun ja oppimiseen.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Puolletaan ehdotusta.

Perustelut

-

16. Selvittäjän ehdotuksen mukaan varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen tuodaan kielenopiskelun aloittamiseen orientoivia elementtejä, kuten leikillisyyttä, pelillisyyttä, kielisuihkuttelua jne.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

-

Perustelut

-

17. Selvittäjän ehdotuksen mukaan kieltenopetuksen kärkihankkeen sekä kielikylpyopetuksen kehittämistoimien pohjalta vahvistetaan varhaiskasvatuksessa vieraiden kielten opiskelun aloittamista tukevaa ja siihen orientoivaa pedagogiikkaa.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Puolletaan ehdotusta.

Perustelut

-

18. Selvittäjän ehdotuksen mukaan yliopistot vahvistavat kielitietoisuuteen ja lasten kielellisen kehityksen tukemiseen perehdyttäviä sisältöjä lastentarhanopettajakoulutuksessa.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Puolletaan ehdotusta.

Perustelut

-

19. Selvittäjän ehdotuksen mukaan yliopistot ja ammattikorkeakoulut suunnittelevat ja järjestävät yhteistyönä lyhytkestoisempaa täydennyskoulutusta ja erikoistumiskoulutusohjelman kielitietoisesta opetuksesta lastentarhanopettajille.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Puolletaan ehdotusta.

Perustelut

-

20. Selvittäjän ehdotuksen mukaan kannustetaan kuntia laatimaan vuoteen 2020 mennessä kieli- ja kansainvälisyysohjelmat, joissa kieltenopetusta tarkastellaan oppilaiden kielipolkujen jatkumon, kielivalintojen tarjonnan ja jakauman, kunnan tai maakunnan elinkeinoelämän tarpeiden sekä kansallisten tarpeiden kannalta. Ohjelmissa huomioidaan myös vapaan sivistystyön oppilaitosten rooli kieliopintojen jatkumon varmistamisessa.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Puolletaan ehdotusta.

Perustelut

-

21. Selvittäjän ehdotuksen mukaan Opetushallitus kokoaa yhdessä Kuntaliiton kanssa kieltenopetuksen kehittäjäkuntien verkoston, jossa kunnille annetaan tukea ja mahdollisuus tehdä yhteistyötä hyvien käytäntöjen löytämiseksi ja levittämiseksi kieltenopetukseen. Työssä hyödynnetään olemassa olevia verkostoja. Opetushallituksen kokeilukeskus osallistuu verkoston luomiseen.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Puolletaan ehdotusta.

Perustelut

-

22. Selvittäjän ehdotuksen mukaan yliopistot ja ammattikorkeakoulut lisäävät kielten ylioppilaskokeiden huomioimista opiskelijavalinnassa. Tämä tarkoittaa myös muita kieliä kuin suomea/ruotsia ja englantia.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Muu näkemys

Perustelut

Tärkeää varmistaa, että ammatillisen väylän kautta korkeakouluun pyrkivien asema ei saa heikentyä. Ylioppilaskokeen merkitystä jatko-opintoihin pyrittäessä tulee tarkastella kokonaisuutena, ei yhden oppiaineen näkökulmasta.

23. Selvittäjän ehdotuksen mukaan muutetaan asetusta yliopistojen tutkinnoista niin, että opiskelijalta edellytetään vähintään kahden vieraan kielen taidon osoittamista.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Muu näkemys

Perustelut

Asetusmuutos lisäisi vieraiden kielten opiskelua. Kielikurssit (erityisesti ruotsi) voivat olla valmistumisen este. Tutkintoa tulee tarkastella kokonaisuutena; jos jotain sisältöä lisätään, tulee muuta sisältöä vastaavasti vähentää.

24. Selvittäjän ehdotuksen mukaan osaamisen hankkimiseen ja osoittamiseen kehitetään joustavia malleja yliopistojen, lukioden ja vapaan sivistystyön yhteistyönä.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Puolletaan ehdotusta.

Perustelut

-

25. Selvittäjän ehdotuksen mukaan korkeakoulut sopivat Unifin ja Arenen johdolla työnjaosta ja yhteistyöstä Aasian ja Afrikan kielten (esim. somali, kurdi, vietnam, kiina, korea, japani) perusopetuksessa kielikeskuksissa tai vastaavissa. Tarkastelu tehdään rinnan kielten tutkintokoulutuksen kehittämisen kanssa. Yhteistyönä kehitetään myös Aasian ja Afrikan kielten verkko-opetusta maan korkeakoulujen ja aikuiskoulutuksen tarpeisiin.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Muu näkemys

Perustelut

Ehdotus on turhaan rajattu Aasian ja Afrikan kieliin; yhteistyötä voidaan kehittää eurooppalaisten kielten opetuksessakin ja jokaisella korkeakouluopiskelijalla tulisi olla mahdollisuus opiskella mm. espanjaa, italiaa, portugalia ja esim. venäjää.

26. Selvittäjän ehdotuksen mukaan korkeakoulut lisäävät suomen/ruotsin toisena kielenä opetukseen syventäviä kursseja.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Puolletaan ehdotusta.

Perustelut

-

27. Selvittäjän ehdotuksen mukaan kielten tutkinto-opiskelu ja tutkimus profiloidaan eri yliopistoissa eri tavoin, ja tarpeisiin vastaamista arvioidaan yliopistojen yhteistyönä kansallisen kielivarannon näkökulmasta. Samalla huolehditaan siitä, että kielten aineenopettajakoulutusta tarjoavissa yliopistoissa on tarjolla riittävän laaja kieliaineiden kirjo. Kiinan kielen opetusta lisätään eniten.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Muu näkemys

Perustelut

Profilointi ei saa vaarantaa alueellisuuden toteutumista kielitarjonnassa. Laaja kirjo kieltenopetuksessa on kannatettavaa.

28. Selvittäjän ehdotuksen mukaan yliopistot kehittävät uudenlaisia, kieliaineita ja muuta substanssia yhdistäviä tutkinto-ohjelmia.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Muu näkemys

Perustelut

Voi kehittää, mutta joustavat sivuainevalinnat ovat jo itsessään tällaista kehittämistä.

29. Selvittäjän ehdotuksen mukaan yliopistot lisäävät yhteistyötä Pohjoismaiden ja Viron yliopistojen kanssa vähemmän opiskelluissa kielissä hyödyntäen opetuksen digitalisaatiota.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

-

Perustelut

-

30. Selvittäjän ehdotuksen mukaan yliopistot uudistavat kielten aineenopettajakoulutusta ja opettajankoulutukseen kohdistuvaa tutkimusta kielten ainelaitosten ja opettajankoulutuslaitosten yhteistyönä. Erityisesti vahvistetaan oppijalähtöisyyteen, monikulttuurisuuteen ja joustaviin suoritustapoihin sekä digitaalisissa ympäristöissä toimimiseen kohdistuvaa tutkimusta ja osaamista.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Muu näkemys

Perustelut

Kieltenopettajien koulutukseen tulisi lisätä äänenkäytön koulutusta

31. Selvittäjän ehdotuksen mukaan kielten aineenopettajakoulutuksessa vahvistetaan kieli- ja kulttuuritietoisuuden kasvatusta. Selvitetään mahdollisuus erikoistua pedagogisissa opinnoissa, esimerkiksi opetusharjoittelussa, nykyistä vahvemmin aikuiskoulutukseen.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Puolletaan ehdotusta.

Perustelut

-

32. Selvittäjän ehdotuksen mukaan koulutuksen järjestäjät takaavat opettajille mahdollisuudet täydennyskoulutukseen, joka tukee kontaktin säilyttämistä kielialueeseen ja kulttuuriympäristöön.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Puolletaan ehdotusta.

Perustelut

-

33. Selvittäjän ehdotuksen mukaan yliopistot jatkavat yhdessä työelämän toimijoiden kanssa erikoistumiskoulutusten kehittämistä opettajille aiheina esim. kielitietoisuus, monikielisyys, kaksikielinen pedagogiikka ja monikulttuurisissa yhteisöissä toimiminen.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Puolletaan ehdotusta.

Perustelut

-

34. Selvittäjän ehdotuksen mukaan STM ja OKM vahvistavat neuvoloiden roolia kielitietoisuuden vahvistamisessa ja perheiden monikielisyyden tukemisessa.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Puolletaan ehdotusta.

Perustelut

-

35. Selvittäjän ehdotuksen mukaan lisätään oma äidinkieli perusopetuksen säädöspohjaan erillisenä oppimääränä ja määritellään oman äidinkielen opettajien kelpoisuus.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Puolletaan ehdotusta.

Perustelut

-

36. Selvittäjän ehdotuksen mukaan Jyväskylän yliopiston Soveltavan kielentutkimuksen keskus tekee yhdessä työnantajien kanssa selvityksen siitä, mikä on todellinen S2/R2-vaatimustaso työpaikoilla, miten ammatillista kielitaitoa arvioidaan ja miten suomen/ruotsin taitoa voidaan tehokkaasti kehittää työssä.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Puolletaan ehdotusta.

Perustelut

-

37. Selvittäjän ehdotuksen mukaan mahdollisuuksia suorittaa yleisiä kielitutkintoja parannetaan lisäämällä tutkintojen kielivalikoimaa ja vauhdittamalla tutkintojen digitalisoimista.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Puolletaan ehdotusta.

Perustelut

-

38. Selvittäjän ehdotuksen mukaan työmarkkinajärjestöt ja yliopistot tekevät yhteistyössä selvityksen työelämän alakohtaisista todellisista kielten ja kulttuurien osaamistarpeista.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Puolletaan ehdotusta.

Perustelut

Suuri selvitystyö, haasteellinen työelämälle.

39. Selvittäjän ehdotuksen mukaan vahvistetaan kansainvälisissä tutkinto-ohjelmissa opiskelevien ja niistä valmistuvien työelämäyhteyksiä ja osaamisen hyödyntämistä myös pk-yrityksissä.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Puolletaan ehdotusta.

Perustelut

-

40. Selvittäjän ehdotuksen mukaan kansainvälisten koulujen määrää suurissa ja/tai kansainvälistyvissä kaupungeissa lisätään kansainvälisten osaajien Suomeen saamisen tukemiseksi.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Muu näkemys

Perustelut

Tulee varmistaa opettajien ja muun henkilökunnan kielitaidon taso, jotta ei ole ”rallienglantia”.

41. Selvittäjän ehdotusten mukaan maahanmuuttajien ohjaamisessa korkeakoulutukseen hyödynnetään vastuukorkeakoulutoiminnasta vuosina 2017 - 2020 saatuja kokemuksia. Syntyneet hyvät käytänteet sekä ohjauksesta että yhteistyöstä muiden toimijoiden kanssa vakiinnutetaan osaksi oppilaitosten ja TE-toimistojen toimintaa.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Puolletaan ehdotusta.

Perustelut

-

Muuta, mitä haluatte asiasta lausua.

Sana on vapaa.

Prosessiteollisuus ja -tuotanto -ennakointiryhmän kokouksessa aiheesta käydyssä keskustella nousi esiin seuraavaa:

- Kansainvälisten yritysten näkökulmasta kielitaidon monipuolisuus ja kulttuuriset taidot ovat tärkeitä
- Selvityksessä ei ole otettu kantaa ruotsin kieleen
- Nähtiin, että luma-aineita ja kieliä ei pidä asettaa vastakkain
- Prosessi-, sähkö- ja automaatiotekniikan alalla saksan kieli on tärkeässä roolissa
- Laaja kielitaito on sinänsä hyvä asia, mutta yksilölliset erot on huomioitava
- Pitäisi varmistaa, että yksilölle kieliopinnot eivät muodostu liian suureksi taakaksi
- On hyvä, jos jo säädösten avulla voidaan varmistaa tasa-arvo ja tukitoimet, jolla myös pienet koulut pystyvät laajempaan kielitarjontaan vähentämättä luma-aineiden tarjontaa
- Osataanko ennakoida, millaista kielitaitoa tarvitaan vuonna 2035?
- Tuotiin esille huoli tyttöjen ja poikien eriarvoistumisesta

Lisäksi teknologiateollisuus ja -palvelut -ennakointiryhmä lausuu opetus- ja kulttuuriministeriön lausuntopyyntöön Monikielisyys vahvuudeksi – Selvitys Suomen kielivarojen tilasta ja tasosta seuraavaa: Teknologiateollisuuden ja -palveluiden toimialoilla tulee vahvistaa vieraiden kielten osaamisvarantoa. Valmiuksia tulee parantaa kaikilla koulutusasteilla, aina varhaiskasvatuksesta alkaen. Kansainvälisyyden rooli kasvaa entisestään tulevaisuudessa ja erityisesti vientialoilla tarvitaan hyvää ja monipuolista kielitaitoa. Kielten opetuksen varhentaminen on kannatettavaa ja ensimmäisen kielen opetus tulisi alkaa alakoulun ensimmäisellä luokalla.

Lounema Kati
Opetushallitus

Taipale-Lehto Ulla
Opetushallitus - Opetushallitus on koontanut yhteen ennakointiryhmien lausunnot. Kantaa lausuttavana olevaan asiaan ovat ottaneet liiketoiminta ja hallinto-, teknologiateollisuus ja -palvelut- sekä prosessiteollisuus ja -tuotanto -ennakointiryhmät.